

Inhoud

Inleiding
Arko Oderwald, Koos Neuvel, Abel Thijs 9

De patiënt

De heilzame effecten van ziek-zijn, Over Virginia Woolfs *On Being Ill*,
Sander Kollaard 13

Een open geest, Oliver Sacks op zoek naar de mens achter de patiënt,
Erik Fokke 25

De getekende patiënt, Ziekteverhalen in stripvorm, Gert Olthuis 37

Toen David zijn stem verloor, Judith Vanistendael 47

Sprakeloos, Herinneringen, David Small 49

Tussen miskenning en erkenning

Vechten om erkenning, Het activistische ziek-zijn van Renate Dorrestein,
Koos Neuvel 55

Tot patiënt gemaakt, Een wandelconsult in Leiden,
Anne-Fleur van der Meer 65

Jezelf ziek maken, Patiënten die artsen voor de gek houden,
Berber Kapitein 73

De alleslijder, Voor wie een handvol ziekten niet genoeg is, Jan Kardaun 79

Geef je moeder maar de schuld, Kinderen en ongezonde liefde, Frits Boer 87

Een voorkeur voor het halve woord, Lucy Barton en het conflict tussen
spreken en zwijgen, Josephine Stoffels 91

Intermezzo: poëzie

Geheimschrift, Jacqueline Verheyen	101
Het naast, Jaap Lemereis	102
Niet jouw bed, Monique Wilmer	103
Of het eten hier lekker is, Marianne Geboers	104
Op bezoek, Inge Boulonois	105
Patiënt, Nanny Lijsterburg	106
Patiënt, Onno Sven Tromp	107
Waarom ik zo vaak een taxi neem, Paul Vincent	108
Wind & struik, Hein van der Schoot	109
Zij legt mij neer, Leonie Barnier	110

De patiënt en het systeem

Een geïnfecteerd land, Christa Wolf als patiënt in het tussenrijk, Arko Oderwald	113
Vrijheid zonder verantwoordelijkheid, Hans Castorp en August Willemsen en het talent voor patiënt-zijn, Wouter van Ewijk	121
Klem tussen de kaken van de zorg, Waarom dokters niet van verslaafde mensen houden, Joost Zaat	131
In shock, De traumatische ervaringen van Janet Frame en Sylvia Plath in een psychiatrische inrichting, Koos Neuvel	139
Vies en walgelijk, De afstotelijke patiënt, Sjaak van der Geest	155
'Nu was ik ook woedend geworden', Waarom artsen bepaalde patiënten vervelend vinden, Arko Oderwald	163

Op zoek naar een nieuw evenwicht

Op zoek naar verklaringen, De patiënt die zelf arts wilde worden, Henriette van der Horst	177
Een schreeuwend, bonkend, ratelend slagveld, Hoe in vrede te leven met oorsuizen, Caroline de Pater	185
Vallen, opstaan, vallen..., Hoe parkinson het leven verandert, Dorly Deeg	193
Drie, Een briefwisseling tussen drie vrouwen over patiënt-, kunstenaar- en vrouw-zijn, Sofie Vandamme, Emma Raymaekers, Leonora Carrington	203
Saries reis naar een gelukkig sterven, Hoe een tumor je identiteit op het spel zet, Johan Bouwer	213
Overal dubbelgangers, De man zonder ziektebesef, Christel Grimbergen	223
'Mijn ziekte hoort bij mij', Hoe chronische pijn je identiteit kan veranderen, Irene Stadhouders	237
Het vermogen je lichaam te vergeten, Henk Maassen	245
Zwijgen in alle talen, Susan Sontag als afwezige patiënte, Arko Oderwald	255
Besproken werken	263
Verantwoording	265
Medewerkers aan dit boek	267
Namenregister	269
Zakenregister	271